

Menhir de Castellruf / Menhir de can Gurri

Santa Maria de Martorelles

Ubicació

Comarca: Vallès Oriental
Lloc/Adreça: Carrer López de Castro-Baixada de la Font, 08106
Emplaçament: Al bell mig del nucli urbà, al costat de la plaça Joan Matons
Alçada: 175m

Coordenades:

Latitud: 41.5192
Longitud: 2.25384
UTM Est (X): 437742
UTM Nord (Y): 4596665

Classificació

Número de fitxa 08256-55
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Jaciment arqueològic
Estil / època: Neolític Edats dels Metalls Popular
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Bona part de la peça està soterrada.
Protecció Inexistent
Número inventari CCAA 14007
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Ornamental
Titularitat Pública
Titular: Ajuntament de Santa Maria de Martorelles
Fitxes associades:
[Dolmen de Castellruf / Dolmen Fàbregues](#)
Autoria de la fitxa Adriana Geladó Prat

Descripció

Menhir format per un prisma trapezoïdal de forma rectangular, situat al centre del poble, en unes jardineres d'obra situades al costat d'unes escales que donen accés a la Baixada de la Font. Presenta unes mides aproximades de 160 x 63 x 48 centímetres, tot i que es creu que pràcticament la meitat de l'element es troba actualment soterrat. En una de les seves dues cares més llargues hi ha un gravat longitudinal format per dues línies arquejades superposades a mode de número 3, i una tercera línia recta en vertical que les tanca per la banda esquerra, creant així una lletra B. El gravat amida 124 centímetres de llargada per 24 d'amplada i té una secció en forma d'U. El tipus de pedra que el conforma es correspon amb la granodiorita d'edat tardiherciniana, característica de les muntanyes litorals.

Observacions:

Situat cronològicament entre el neolític final i el calcolític recent, entre finals del IV i III mil·lenni aC, 5500-2200 a.C.

Història

El menhir de Castellruf és el primer menhir localitzat a les muntanyes litorals (la resta de menhirs del Baix Vallès provenien de la plana). Fou localitzat entre les dècades dels anys 50 i 60 del segle XX a l'extrem sud-est del terme municipal, a la zona coneguda com Els Lletreros, situada prop del Pi d'en Casals (actualment desaparegut), i a uns 400 metres de distància en línia recta del dolmen de Castellruf. Estava estirat a terra, dins d'una zona boscosa. Al cap d'un temps, per iniciativa d'alguns veïns del poble com en Josep Marín, l'Andrés Cueto i en Miquel Oliveres, el menhir es va traslladar al centre del poble mitjançant un toro mecànic. Es col·locà mitjançant una ploma a la seva ubicació definitiva, a petició de l'alcalde d'aquell moment. Es creu que l'alçada real del menhir és d'uns 220 centímetres aproximadament. Sembla que va ser fet mitjançant repicat linear amb un instrument de pedra. Tot i que la interpretació del gravat és una incògnita, no es pot obviar el fet en origen estava situat en un punt carenós que dominava sobre la plana de la depressió prelitoral, en el límit dels actuals termes municipals de Santa Maria de Martorelles i Alella. L'any 2001, el Museu de Mataró va fer una prospecció a la zona emmarcada dins del projecte "El poblament prehistòric a la Serralada Litoral (Maresme-Vallès Oriental)". Posteriorment, dins del marc d'aquest mateix projecte, l'actuació s'amplià l'any 2004 amb un nou estudi de prospecció, investigació i documentació.

Bibliografia

BERTRAN, J.; BOSCH, J.; TENAS, M. (2011). "Els menhirs del Baix Vallès abans de la descoberta del menhir de Mollet: geologia, arqueologia, història i etnografia". Revista Notes, 26, p. 124-125. DOPEC; GMG (2014). "Catàleg de béns protegits". Pla d'Ordenació Urbanística Municipal de Santa Maria de Martorelles (document en fase d'aprovació definitiva). [Inèdit]. "El poblat ibèric de Castellruf". El 9 Nou, 21 de gener de 1994. Suplement baix Vallès, p. 1. Informació oral del sr. Josep Marín (entrevista: 15-01-2016). IPA. Inventari del Patrimoni Arqueològic de Catalunya, Santa Maria de Martorelles. IPASL (2006). Inventari del Patrimoni Arqueològic de la Serralada Litoral, fitxa 075. TARRÚS I GALTER, Josep (2011). "Menhirs i art megalític a Catalunya: les darreres descobertes i el seu context". Revista Notes, 26, p. 100.

TRIQUELL I SALOMÉ, Adrià (2012). Parc de la Serralada Litoral. Història i itineraris. Barcelona: Piolet, p. 31. https://ca.wikipedia.org/wiki/Menhir_de_Castellruf (Consulta: 24-02-2016).

